

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY w RODZINIE oraz OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY w RODZINIE w GMINIE KRZESZÓW NA
LATA 2021 - 2025**

SPIS TREŚCI

I. Wprowadzenie

II. Postanowienia ogólne

III. Podstawa opracowania Programu

IV. Charakterystyka oraz diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie

1.1. Definicja problemu przemocy

1.2 Skutki przemocy w rodzinie

1.3 Diagnoza problemu

1.4 Procedura postępowania w przypadku przemocy w rodzinie

1.5 Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia dziecka

V. Działania wobec zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Krzeszów

VI. Cele programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Krzeszów

VII. Zasoby Gminy Krzeszów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

VIII. Adresaci Programu

IX. Realizatorzy programu

X. Przewidywane efekty

XI. Monitorowanie realizacji programu

XII. Finansowanie Programu

Wprowadzenie

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc w rodzinie stanowi jeden z poważniejszych problemów w naszym współczesnym społeczeństwie. Bez wątpienia należy go zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej, które w sposób szczególny piętnują całą rodzinę. Przeciwdziałanie temu zjawisku powinno więc zajmować priorytetowe miejsce wśród zadań organów gminy.

Według definicji zawartej w art. 2 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, **przemoc** to „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1 (członek rodziny – osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks Karny). W szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszając ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodując szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.” Dlatego należy pamiętać, że przemoc jest **PRZESTĘPSTWEM** ściganym z urzędu.

W celu efektywnego i skutecznego działania przeciw przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym opracowano Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Krzeszów na lata 2021-2025, zwany dalej Programem. Program ten jest kontynuacją Gminnego Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Krzeszów na lata 2014-2020, przyjętego Uchwałą Nr XXX/214/14 Rady Gminy Krzeszów z dnia 31 stycznia 2014 roku. Działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie są podejmowane w szczególności w ramach pracy Zespołu Interdyscyplinarnego. W Programie zostały zawarte podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie, regulacji prawnych, realizatorów, adresatów programu, zakładanych efektów.

Cele i zadania Programu, a także źródła jego finansowania zostały sformułowane na poziomie ogólnym, umożliwiającym ich rozwinięcie i uszczegółowienie, adekwatnie do aktualnych potrzeb lokalnych. Niniejszy Program stanowi plan działań instytucji i organizacji zobowiązanych do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie, a tym samym przyczyni się do usprawnienia lokalnego systemu przeciwdziałania i ograniczenia ww. zjawiska.

Aktem prawnym regulującym działania wszystkich podmiotów wobec przemocy w rodzinie jest również nowe rozporządzenie w sprawie procedury „Niebieskiej Karty”, które obowiązuje od dnia 18 października 2011 r. Procedura NK została opracowana w ten sposób, aby połączyć kompetencje wszystkich instytucji odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i tworzyć warunki do podejmowania współpracy już od momentu interwencji. W rozporządzeniu określono krąg podmiotów uprawnionych do wszczęcia procedury NK, obowiązki w tym zakresie przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego, zadania pracowników socjalnych, działania przedstawicieli: Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ochrony zdrowia oraz oświaty a także funkcjonariuszy Policji.

Skuteczność programu zależy od wielu czynników, w tym m.in. dobrego rozeznania środowiska przez służby odpowiednio przygotowane, zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych patologiami, kompleksowej współpracy lokalnych służb i instytucji w ramach pracy w Zespole Interdyscyplinarnym, a przede wszystkim motywacji dokonania zmian i wyjścia z kryzysu przez rodziny dotknięte problemem przemocy.

II. Postanowienia ogólne.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218) do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Głównym celem Programu jest **przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie**

skuteczności pomocy dla rodzin, w których ten problem występuje.

Cele operacyjne oraz zadania Programu mają charakter profilaktyczny (np. promowanie, propagowanie zachowań alternatywnych wobec przemocy), edukacyjny (np. upowszechnienie wiedzy na temat przemoc, jej negatywnych skutków, kształtowanie właściwych postaw, w tym braku akceptacji dla przemocy), pomocowy (np. specjalistyczne poradnictwo, działania terapeutyczne, korekcyjno-edukacyjne, informowanie o możliwościach i miejscach uzyskania pomocy) oraz wspierający (np. wspieranie merytoryczne i praktyczne służb pomocowych, wzmacnianie i aktywizowanie instytucji i organizacji, rozwój instytucjonalny, współpraca i wymiana doświadczeń). Program określa działania ukierunkowane na ochronę ofiar przemocy oraz korygowanie agresywnych zachowań.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Krzeszów na lata 2021-2025 to dokument, który ma być narzędziem aktywnego, racjonalnego realizowania polityki w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

III. Podstawa opracowania Programu.

Najważniejszym dokumentem w prawie polskim, ustanawiającym podstawowe prawa człowieka jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.). Rozdział drugi pt. „Wolności, Prawa i Obowiązki Człowieka Obywatela” reguluje zasady zapewniające każdemu nietykalność osobistą i cielesną oraz stawia na ich straży władze publiczne. Konstytucja gwarantuje rodzinie ochronę i opiekę Rzeczypospolitej Polskiej (art. 18) oraz zobowiązuje państwo, by w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględniało dobro rodziny (art. 71 ust. 1). W szczególny sposób państwo powinno chronić prawa dzieci, zapewniając opiekę i pomoc tym dzieciom, które pozbawione są władzy rodzicielskiej (art. 72 ust. 1 i 2 Konstytucji). Konstytucja przyznaje również każdemu prawo żądania od organów władzy publicznej szczególnej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Kolejnym dokumentem regulującym działania dotyczące przemocy w rodzinie jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która określa zadania organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zasady postępowania wobec osób doznających przemocy w rodzinie oraz zasady postępowania wobec sprawców przemocy.

Na gminy ustawa nakłada obowiązek tworzenia programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, poradnictwo i interwencję, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia oraz powołania zespołu interdyscyplinarnego. W ramach poradnictwa gmina ma za zadanie prowadzić również

działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

W związku z tym, iż przemoc występuje bardzo często w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym kwestie przemocy reguluje również ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r., poz. 2277, ze zmianami) Jako jeden ze sposobów przeciwdziałania alkoholizmowi przedstawia przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Nakłada ona na samorząd gminy obowiązek udzielania rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej oraz obrony przed przemocą w rodzinie.

Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2020, poz. 1876), także określa kompetencje jednostek i pracowników pomocy społecznej, których zadaniem jest udzielanie wszelkiej pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemem przemocy domowej. Przemoc w rodzinie jest jednym z powodów przyznawania pomocy społecznej.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Krzeszów na lata 2021-2025 będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

Dokumenty Organizacji Narodów Zjednoczonych

- 1) Karta Narodów Zjednoczonych z 1945 r.;
- 2) Powszechna Deklaracja Praw Człowieka z 1948 r.;
- 3) Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych z 1966 r.;
- 4) Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet z 1979 r.;
- 5) Deklaracja Wiedeńska z 1993 r.;
- 6) Deklaracja o eliminacji przemocy wobec kobiet z 1993 r.;
- 7) Deklaracja Pekńska z 1995 r.;
- 8) Konwencja o Prawach Dziecka z 1989 r.

Dokumenty Rady Europy

- 1) Rekomendacja Komitetu Ministrów Rady Europy nr R (85)4 w sprawie przemocy domowej z 26 marca 1985 r.;
- 2) Rekomendacja Komitetu Ministrów Rady Europy nr R (90)2 w sprawie reakcji społecznych na przemoc w rodzinie z 15 stycznia 1990 r.;
- 3) Rekomendacja Rady Europy 1450 (2000) dotycząca przemocy wobec kobiet w Europie;
- 4) Rekomendacja Komitetu Ministrów Rady Europy Rec. (2002) w sprawie ochrony kobiet przed przemocą z 30 kwietnia 2002 r.;

5) Konwencja o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej z 11 maja 2011 r. tzw. Konwencja Stambulska. Dokumenty Unii Europejskiej

1) Dyrektywa 2012/29/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 października 2012 r. ustanawiająca normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępująca decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW (Dz. Urz. UE L 315 z 14.11.2012, s. 57);

2) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/99/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie europejskiego nakazu ochrony (w sprawach karnych) (Dz. Urz. UE L 338 z 21.12.2011, s. 2);

3) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej zastępująca decyzję ramową Rady 2004/68/WSiSW (Dz. Urz. UE L 335 17.12.2011, s. 1);

4) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar (Dz. Urz. UE L 101 z 15.04.2011, s.1);

5) Program sztokholmski przyjęty w dniach 10-11 grudnia 2009 r.

Dokumenty krajowe normujące problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie

1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.);

2) Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014- 2020 (Uchwała Rady Ministrów nr 76 z 29 kwietnia 2014 r., M. P. z 2014, poz. 445);

3) Narodowy Program Zdrowia na lata 2016–2020 (Dz. U. z 2016, poz. 1492);

4) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 218, 956);

5) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 1876);

6) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2277, z 2020 r., poz. 1492);

7) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1057);

8) Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 360, 956, 1610);

9) Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1327);

10) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1444, 1517), w tym przepisy wykorzystywane w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie:

- art. 207 k.k. § 1 k.k. – znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny,
- art. 207 § 2 k.k. – jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa,
- art. 207 § 3 k.k. – jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie,
- art. 191 k.k. zmuszanie do określonych zachowań,
- art. 209 k.k. uporczywe uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego,
- art. 278 i 279 k.k. kradzież i kradzież z włamaniem na szkodę osoby najbliższej,
- art. 217 k.k. naruszenie nietykalności cielesnej, porzucenie małoletniego lub osoby nieporadnej,
- art. 210 k.k. pozostawianie osoby, względem której jest się zobowiązanym do opieki, w sytuacjach zagrażających jej życiu lub zdrowiu,
- art. 160 k.k. dopuszczenie się czynu lubieżnego wobec osoby poniżej 15 roku życia,
- art. 211 k.k. uprowadzenie lub zatrzymanie małoletniego wbrew woli osoby powołanej do opieki,
- art. 200 k.k. obcowanie płciowe z małoletnim,
- art. 190 k.k. groźby popełnienia przestępstwa na szkodę najbliższych,
- art. 199 k.k. nadużycie zależności,
- art. 201 k.k. obcowanie płciowe w stosunku do wstępnego, zstępnego, przysposobionego, przysposabiającego, brata lub siostry,
- art. 208 k.k. rozpijanie małoletniego,
- art. 288 k.k. niszczenie mienia,
- art. 216 k.k. zniewaga,
- art. 156 i 157 k.k. uszkodzenie ciała;

11) Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359), w tym przepisy wykorzystywane w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie:

- art. 52 k.r.o. warunki zniesienia współwłasności majątkowej,
- art. 84 k.r.o. sądowe ustalenie ojcostwa,
- art. 133 k.r.o. obowiązek rodziców do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka,

- art. 141 k.r.o. roszczenia matki dziecka pozamałżeńskiego,
- art. 56, 61, 57 k.r.o. warunki orzekania separacji i rozwodu, orzekanie o winie w rozkładzie pożycia małżeńskiego,
- art. 58 k.r.o. rozstrzygnięcie o władzy rodzicielskiej, sposób korzystania ze wspólnego mieszkania w przypadku rozwodu,
- art. 60 k.r.o. warunki żądania od rozwiedzionego małżonka środków na utrzymanie;

12) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 30, 413, 568, 1086, 1458);

13) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 stycznia 2011 r. w sprawie Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (Dz. U. z 2011 r. Nr 28, poz. 146);

14) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 3 czerwca 2011 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2011 r. Nr 126, poz. 718);

15) Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. Nr 209, poz. 1245);

16) Rozporządzenie Ministra Zdrowia z 22 października 2010 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy (Dz. U. z 2010 r. Nr 201, poz. 1334).

Utworzenie i realizacja Programu jest zgodna z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy, Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy, Powiatowym Programem Przeciwdziałania Przemocy, Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych, Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

IV. Charakterystyka oraz diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie.

1.1 Definicja problemu przemocy.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, jako przemoc należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym,

a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

W literaturze dotyczącej problemu przemocy można wyróżnić następujące rodzaje tego zjawiska:

- przemoc fizyczna – popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.;
- przemoc psychiczna – wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb itp.;
- przemoc seksualna – wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, krytyka zachowań seksualnych kobiety itp.;
- przemoc ekonomiczna – odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny itp.;
- zaniedbywanie – np. niezaspokajanie podstawowych potrzeb zarówno fizycznych (właściwe odżywianie, ubieranie, ochrona zdrowia, edukacja itp.) jak i psychicznych (poczucie bezpieczeństwa, miłość, troska itp.).

Każdą z wyżej wymienionych form przemocy cechuje cykl składający się z trzech faz:

- faza narastania napięcia – w tej fazie wyraźnie odczuwalny jest wzrost napięcia pomiędzy partnerami, narastają sytuacje konfliktowe. Przyczyny zazwyczaj tkwią poza rodziną. W większości przypadków są to drobne nieporozumienia powodujące dalszy wzrost napięcia. Zaczyna pojawiać się agresja;
- faza gwałtownej przemocy – w trakcie tej fazy następuje wybuch agresji, sprawca przemienia się w kata. Wybuch często jest nieadekwatny do przyczyny, którą podaj sprawca (dokonuje szkód psychicznych, fizycznych, niszczy sprzęty nie zwracając uwagi na krzywdę innych);
- faza miodowego miesiąca – czas skrucy – okazywanie troski i miłości. Sprawca próbuje załagodzić sytuację, przeprasza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły.

Interwencja najczęściej występuje w fazie gwałtownej przemocy. Ofiary w afekcie decydują się wezwać pomoc i złożyć zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa znęcania się

nad rodziną.

Faza miodowego miesiąca ma niezwykle silny wpływ na postawanie osoby jej doświadczającej w krzywdzącym związku. To w tej fazie rodzą się złudne nadzieje, że sprawca się zmieni. Faza ta jednak mija i przechodzi w fazę narastania napięcia.

Prawdziwym zagrożeniem jakie niesie ze sobą ta faza jest fakt, że przemoc w następnym cyklu jest szczególnie gwałtowniejsza.

Po pewnym czasie faza miodowego miesiąca zanika całkowicie i pozostają tylko dwie fazy – faza narastania napięcia oraz gwałtownej przemocy.

1.2 Skutki przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie, jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

- Konsekwencje doświadczania przemocy przez osoby dorosłe

U osób poddawanych długotrwałej przemocy występują poważne problemy fizyczne i emocjonalne. Do najczęstszych objawów będących skutkami przemocy należą: poważne obrażenia ciała, wzrost częstości chorób somatycznych związanych ze stresem (bóle głowy, żołądka, w kręgosłupa oraz inne dolegliwości), przygnębienie, smutek, obojętność, popadanie w depresję, niepokój, niekontrolowane wybuchy płaczu, śmiechu czy agresji, zmienność nastrojów, decyzji, niepewność, stany lękowe, w tym lek przed bliskością, nieufność, poczucie zagrożenia, niska samoocena, kłopoty z zasypianiem, koszmary nocne, kłopoty z koncentracją, zwiększone spożycie środków psychoaktywnych, zaprzeczanie, obwinianie się, bezradność, adaptacja do przemocy. Ofiary często zachowują się niezrozumiale, niejednokrotnie zmieniają zdanie i wycofują zawiadomienie o przestępstwie, bronią sprawcy. Zachowania te są w psychologii tłumaczone najczęściej występowaniem: wyuczonej bezradności, zjawiska „prania mózgu” czy stresu pourazowego. Wycofanie się z aktywnych działań służących zmianie sytuacji i wyjściu z przemocy może wynikać z przekonania o bezskuteczności działań, popartego wcześniejszymi doświadczeniami. Bierność i rezygnacja są również często wynikiem technik manipulacyjnych, jakim ofiara była poddawana ze strony sprawcy, technik mających utrwalić w niej niską samoocenę i wzbudzić poczucie winy.

- Konsekwencje doświadczania przemocy przez dzieci

Na szczególnie poważne konsekwencje zachowań przemocowych narażone są dzieci. Często są one bezpośrednimi ofiarami lub/i świadkami przemocy w rodzinie. Obok obrażeń cielesnych

przemoc domowa powoduje, że dziecko żyje w poczuciu ciągłego strachu i zagrożenia, pozbawione miłości, zaufania i bezpieczeństwa. Niezaspokajanie tych podstawowych potrzeb wpływa na dalszy rozwój dziecka i jest przyczyną wielu schorzeń psychosomatycznych. Dzieci będące ofiarami wykorzystywania seksualnego wykazują wysoki poziom depresji, poczucie osamotnienia, myśli samobójcze, zaburzenia snu, nadpobudliwość, agresję, obniżenie samooceny i poczucie bezwartościowości. Maltretowanie psychiczne niekorzystnie wpływa na rozwój dzieci. Może prowadzić do nieprzystosowania interpersonalnego (brak poczucia bezpieczeństwa, niski poziom kompetencji społecznych, trudności w kontaktach z rówieśnikami), deficytów intelektualnych (deficyty w zakresie możliwości poznawczych, rozwiązywaniu konfliktów i kreatywności), problemów afektywno-behawioralnych (agresja, samoponížanie, lęk, wstyd i poczucie winy, wrogość i gniew, pesymizm i negatywizm). Skutki przemocy pojawiające się podczas trwania zachowań przemocowych są zaledwie początkiem destrukcyjnego wpływu przemocy domowej. Konsekwencje przemocy ujawniają się często również po długim czasie, kiedy dziecko dorasta, lub w jego dorosłym życiu. Odroczone skutki przemocy objawiają się w postaci różnych form niedostosowania społecznego. Trudności w nauce, wagarowanie, ucieczki z domu, udział w nieformalnych młodzieżowych grupach przestępczych, wysoki poziom agresji, nadużywanie alkoholu, branie narkotyków to tylko niektóre ze sposobów ucieczki od problemu przemocy w rodzinie. Ofiary przemocy, zwłaszcza seksualnej, mają problemy z nawiązaniem i utrzymaniem satysfakcjonujących relacji z innymi osobami. Doświadczenie przemocy w dzieciństwie podwyższa ryzyko, że krzywdzone dzieci same staną się krzywdzącymi rodzicami.

1.3 Diagnoza problemu

Rozpoznanie skali zjawiska, opierając się wyłącznie na danych statystycznych ośrodka pomocy, Policji, czy innych instytucji zaangażowanych w rozwiązywanie problemu przemocy domowej nie daje pełnego zobrazowania skali zjawiska. Często przemoc nie wychodzi poza próg domu. Osoby będące ofiarami przemocy nie szukają pomocy wśród innych osób czy też instytucji z różnych powodów. Najczęściej występujące to:

- lęk przed zemstą ze strony partnera, groźenie śmiercią lub śmiercią dzieci, jeśli prawda o przemocy wyjdzie na jaw;
- uczucie wstydu i upokorzenia, obawa przed opinią otoczenia;
- poczucie winy ofiary myślącej, że gdyby była lepsza dla sprawcy, atak agresji nie występowałby;
- niska samooceny ofiary, postrzeganie siebie jako osoby nie zasługującej na żadną

pomoc, która sama zapracowała na swój los;

- zależność finansowa od partnera, który często jest jedynym żywicielem rodziny;
- brak wiary we własne siły, przekonanie ofiary, że nie będzie w stanie sama utrzymywać

dzieci;

- ofiara wierzy, że skutki przemocy są zbyt małe, by komukolwiek o tym mówić;
- ofiara żyje nadzieją, że była incydentalna, a sam partner zmieni się na lepsze;
- uważanie, że przemoc jest sprawą rodzinną i nie można liczyć na pomoc z zewnątrz;
- utraty wiary w jakąkolwiek pomoc;
- ofiara mogła szukać pomocy, ale okazał się ona mało skuteczna;
- ofiara chce utrzymać małżeństwo nawet za cenę cierpienia, ze względu na wartości

religijne lub tradycje kulturowe.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzeszowie w roku 2019 udzielił pomocy rodzinom i osobom z powodów trudnej sytuacji życiowej w tym;

Powód trudnej sytuacji życiowej	Rok 2019	
	Rodziny ogółem	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	79	259
Sieroctwo	0	0
Bezdomność	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	21	119
Bezrobocie	59	197
Niepełnosprawność	37	109
Długotrwała lub ciężka choroba	71	188
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	16	66
w tym: rodziny niepełne	9	33
rodziny wielodzietne	3	17
Przemoc w rodzinie	1	5
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0

Alkoholizm	6	14
Narkomania	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	0
Zdarzenie losowe	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	0
Kłęska żywiołowa	0	0

Źródło. Sprawozdanie roczne OPS, stan na 31.12.2019 r.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzeszowie w roku 2020 udzielił pomocy rodzinom i osobom z powodów trudnej sytuacji życiowej w tym;

Powód trudnej sytuacji życiowej	Rok 2020	
	Rodziny ogółem	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	75	231
Sieroctwo	0	0
Bezdomność	1	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	22	126
Bezrobocie	54	174
Niepełnosprawność	24	72
Długotrwała lub ciężka choroba	62	164
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	14	56
w tym: rodziny niepełne	7	26
rodziny wielodzietne	1	7
Przemoc w rodzinie	10	25
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0
Alkoholizm	21	26
Narkomania	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	0
Zdarzenie losowe	0	0

Sytuacja kryzysowa	0	0
Kłęska żywiołowa	0	0

Źródło. Sprawozdanie roczne OPS, stan na 31.12.2020 r.

1.4 Procedura postępowania w przypadku przemocy w rodzinie

W związku ze znowelizowaną ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która zobowiązuje samorządy do tworzenia Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy konieczne jest scalenie działań instytucjonalnych realizowanych przez wszystkie podmioty działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wiąże się to ze współpracą, sprawniejszym i szybszym przepływem informacji, podejmowaniem wspólnych, interdyscyplinarnych działań oraz fachowym i profesjonalnym poradnictwem i profilaktyką.

Osoby wchodzące w skład zespołu współpracują ze sobą w sposób skoordynowany podczas posiedzeń Zespołu, zapewniając skuteczne reagowanie na problemy związane ze zjawiskiem przemocy w rodzinie. Przez problem należy rozumieć każdą trudną sytuację osoby lub rodziny, której rozwiązanie wykracza poza kompetencje jednej instytucji o wymaga zaangażowania innych podmiotów. Funkcjonowanie Zespołu polega głównie na współdziałaniu z wykorzystaniem posiadanych kompetencji i uprawnień wynikających z ustaw, regulaminów, w oparciu o instrumenty przewidziane prawem i posiadane środki finansowe. Działania Zespołu koncentrują się na diagnozowaniu problemu, inicjowaniu interwencji oraz opracowywaniu i realizacji planu pomocy w indywidualnych przypadkach. Zasadniczą formą działania jest ukierunkowanie ofiar na podjęcia konkretnych kroków w celu wyjścia z kryzysu, wzmocnienia, podniesienia własnej wartości i uświadomienia, że nie można biernie poddawać się upokorzeniu.

1.5 Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia dziecka

Krzywdzenie dziecka to każde zamierzone lub niezamierzone działanie osoby dorosłej, które ujemnie wpływa na rozwój fizyczny lub psychiczny dziecka (definicja WHO). Zawsze pierwszym obowiązkiem osoby, która dowiadyuje się, że dziecko jest krzywdzone jest zatrzymanie krzywdzenia. Interwencja prawna w sytuacji krzywdzenia dziecka rozumiana jest jako powiadomienie odpowiednich instytucji: policji, prokuratury, sądu rodzinnego i nieletnich o przestępstwie lub zagrożeniu dobra dziecka, w celu podjęcia przez te instytucje działań w ramach swoich obowiązków służbowych. Działania te zapobiegają krzywdzeniu dziecka, spowodują wyciągnięcie odpowiedzialności w stosunku do sprawcy i wesprą dziecko i rodzinę w sytuacji kryzysu.

Rolę i zadania nauczycieli oraz szkolnych specjalistów w zakresie udzielania pomocy dziecku określa ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1327), ustawa Karta Nauczyciela, rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. Nr 209, poz. 1245), jak też Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U z 2020 r., poz.1280). Odpowiedzialność nauczycieli, wychowanków, innych pracowników pedagogicznych oraz pracowników nie będących nauczycielami za pomoc dzieciom krzywdzonym wynika również z innych przepisów prawa, m.in. Kodeksu postępowania karnego – art. 304, Kodeksu karnego – art. 162, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, art. 12, Kodeksu postępowania cywilnego – art. 572, Konwencji o Prawach Dziecka.

Na mocy rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” dyrektor, nauczyciel-wychowawca lub pedagog szkolny – jako przedstawiciel oświaty – może wszcząć procedurę przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta - A” i w ciągu 7 dni przekazać go przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. W przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie wobec dziecka, czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury przeprowadzić należy w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego. Jeżeli osoba, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie wobec dziecka, jest którąś z tych osób, to działania z udziałem dziecka przeprowadza się w obecności osoby mu najbliższej i pełnoletniej oraz – w miarę możliwości – w obecności psychologa. Formularz powinien być wypełniony podczas rozmowy z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie. Rozmowa taka może odbyć się w placówce oświatowej lub w miejscu pobytu tej osoby.

V. Działania wobec zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Krzeszów.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Krzeszów na lata 2021-2025 jest kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji programu na lata 2014-2020. Istotnym elementem Programu jest koordynacja działań podejmowanych przez Gminę na rzecz osób doświadczających przemocy oraz sprawców przemocy. Podejmowane dotychczas działania potwierdzają ich skuteczność zarówno w sferze udzielania profesjonalnej pomocy jak również w sferze działań prewencyjnych. Podstawę programu stanowi podejście interdyscyplinarne, zgodnie z którym wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów z różnych dziedzin, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji.

Badanie skali zjawiska przemocy domowej (a zwłaszcza jego ilościowa charakterystyka) jest bardzo trudne i pewnie nigdy nie uda się poznać prawdziwej liczby rodzin i osób żyjących w sytuacji przemocy. Trudność w zdiagnozowaniu faktycznego rozmiaru problemu, na poziomie Gminy Krzeszów, wynika z faktu, że akty przemocy, do których dochodzi w rodzinie często nie są ujawniane. Podejmując próbę oszacowania skali zjawiska przemocy domowej w gminie oparto się na podstawowych danych uzyskanych z instytucji pomocowych z terenu Gminy Krzeszów tj. Komisariatu Policji w Rudniku nad Sanem, Posterunku Policji w Krzeszowie, Ośrodka Pomocy Społecznej oraz dotychczasowej pracy Zespołu Interdyscyplinarnego i Punktu Informacji w Sytuacji Kryzysowej działającym przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Krzeszowie.

Z danych wyżej wymienionych instytucji wynika, że pomoc jest problemem wielowymiarowym i związanym m. in. z nadużyciem alkoholu, trudną sytuacją finansową i mieszkaniową. Można stwierdzić, że zjawisko przemocy w rodzinie dotyka ludzi o różnym statusie społecznym.

W celu zniwelowania zjawiska przemocy potrzebne jest systemowe podejście do problemu przemocy w rodzinie. Możliwość takiego podejścia do sprawy daje kompleksowy zakres świadczonych usług tj. poradnictwo prawne, psychologiczne, socjalne oraz szybka i skuteczna interwencja jak również zapewnienie bezpieczeństwa poszkodowanym.

Najistotniejszym momentem tuż po interwencji w pracy z osobami doświadczającymi przemocy jest sposób i forma przekazu informacji dotyczących praw, powinności oraz alternatyw w rozwiązaniu problemu. Miejscem, gdzie taka pomoc jak i wsparcie może uzyskać osoba doświadczająca przemocy w rodzinie jest działający przy Ośrodku Pomocy Społecznej – Zespół Interdyscyplinarny, który zajmuje się tworzeniem i realizowaniem planu pomocy rodzinie, współpracą ze wszystkimi instytucjami z terenu gminy zajmującymi się problemem przemocy. Ponadto Zespół Interdyscyplinarny może powoływać Grupy Robocze, które podejmują pracę indywidualną z zagrożoną przemocą rodziną.

Działania Zespołu Interdyscyplinarnego obejmują:

- systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie,
- podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie,
- podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie,
- udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

Celem Zespołu Interdyscyplinarnego jest działalność profilaktyczna i pomoc rodzinom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji kryzysowych. Ważnym elementem pracy Zespołu jest

interwencja kryzysowa skierowana zarówno do osób doświadczających przemocy w rodzinie jak i sprawców oraz świadczenie pracy socjalnej, pomocy psychologicznej, terapeutycznej, i prawnej osobom uwikłanym w przemoc domową oraz problemy współistniejące.

Interwencje domowe Policji

Interwencje domowe zakończone rozpoczęciem procedury „Niebieska Karta”	Liczba interwencji	
	2019 rok	2020 rok
	8	12

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Krzeszowie.

Zjawisko przemocy w rodzinie na podstawie analizy danych Policji

Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie wobec których wszczęto postępowanie z art. 207 kk przez Policję w latach 2019 -2020 w sprawach z art. 207 kodeksu karnego (fizyczne i psychiczne znęcanie): odnotowano 11 wszczętych postępowań przygotowawczych, z tego 2 zakończone aktem oskarżenia i 1 zakończone postanowieniem o umorzeniu wobec barku znamion przestępstwa oraz 8 odmowy wszczęcia wobec braku znamion przestępstwa.

Ponadto funkcjonariusze Posterunku Policji w Krzeszowie, a przede wszystkim dzielnicowy:

- prowadzą działalność profilaktyczną i informacyjną wśród lokalnej społeczności, a zwłaszcza wśród osób dotkniętych przemocą w rodzinie,

-prowadzą działania mające na celu ochronę ofiar przemocy w rodzinie, w tym podejmują interwencje w rodzinach dotkniętych przemocą domowa, izolują sprawców przemocy domowej, udzielają pomocy w znalezieniu schronienia ofiarom przemocy zmuszonych do opuszczenia mieszkania.

Skala przemocy w rodzinie w Gminie Krzeszów oraz częstotliwość jej występowania w 2020r.

Liczba rodzin, w których występuje zjawisko przemocy w rodzinie	Częstotliwość zdarzeń przemocowych w ww. rodzinach (należy podać liczbę rodzin)		
	1 raz w roku	od 2 do 5 razy w roku	6 razy w roku i więcej
10	6	3	1

Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie w 2020r.

Ogółem osoby dotknięte przemocą w rodzinie	kobiety			mężczyźni			dzieci			
	Ogółem	z tego:		Ogółem	z tego:		Ogółem	z tego:		
		osoby starsze*	osoby niepełnosprawne		osoby starsze*	osoby niepełnosprawne		do 13 r.ż.	od 14 do 18 lat	niepełnosprawne**
16	9	3	0	2	0	0	5	3	2	0

* Kobiety i mężczyźni powyżej 65 roku życia.

**dzieci od 0 do 18 roku życia.

Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie.

Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Osoby niepełnoletnie*
14	3	11	0

*Osoba do 18 r. ż.

Procedura „Niebieskie Karty” w 2020 roku

Nazwa podmiotu sporządzającego formularz NK-A	Liczba formularzy „Niebieska Karta-A” wszczynających procedurę	Liczba ponownych formularzy „Niebieska Karta-A”	Razem (suma): liczba formularzy „Niebieska Karta-A” ogółem dla danej służby
Policja	16	7	16
Jednostka organizacyjna pomocy społecznej	2	0	0
Gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych	0	0	0
Oświata	0	0	0
Ochrona zdrowia	0	0	0
Łącznie:	18	7	18

Liczba wypełnionych w 2020 r. formularzy „Niebieska Karta-C” przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą.

Działania zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych w zakresie sporządzonych w ramach procedury „Niebieskie Karty” formularzy „Niebieskie Karty-C”	
Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta-C” przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą	18

Liczba wypełnionych w 2020 r. formularzy „Niebieska Karta-D” przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą.

Działania zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych w zakresie sporządzonych w ramach procedury „Niebieskie Karty” formularzy „Niebieskie Karty-D”	
Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta-D” przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą	18

Liczba zakończonych w 2020 r. spraw w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Liczba zakończonych w 2020 r. spraw w ramach procedury „Niebieskie Karty” ogółem, z tego:	Na podstawie § 18 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”	Na podstawie § 18 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”
16	16	0

Łącznie liczba założonych „Niebieskich Kart” w latach 2019-2020 przez wszystkie uprawnione podmioty.

Interwencje domowe zakończone rozpoczęciem procedury „Niebieska	Liczba NK
---	-----------

Karta”		
	2019 rok	2020 rok
	10	18

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Krzeszowie.

Dostępność poradnictwa specjalistycznego (prawnego, psychologicznego i in.) dla osób uwi-
klanych w problem przemocy w rodzinie na terenie gminy w 2020 r.*

Rodzaj poradnictwa	Dostępność poradnictwa specjalistycznego na terenie gminy					
	Brak	1 raz w miesiącu	Więcej niż 1 raz w miesiącu	1 raz w tygodniu	Więcej niż 1 raz w tygodniu	Codziennie
Poradnictwo prawne				x		
Poradnictwo psychologiczne	x					
Inny rodzaj poradnictwa:(rodzinne ,socjalne, medyczne)						x

Z danych dotyczących Niebieskiej Karty, a także obserwacji życia społecznego, wiadomo, że ludzie niechętnie przyznają się do przemocy wewnątrz rodziny, gdyż jest to temat wstydlivy, często zatajany, aż do chwili zaistnienia sytuacji drastycznych i bezpośredniej przemocy fizycznej. Zjawisko przemocy w rodzinie jest traktowane jako sprawa osobista i rodzinna. W ostatnim czasie jednak zauważalna jest tendencja wzrostowa osób szukających pomocy i wsparcia w sytuacjach występowania przemocy domowej dlatego też, liczba Niebieskich Kart ulega zwiększeniu. Co roku przybywa spraw związanych z podejrzeniem przemocy w rodzinie. Prowadzone dotychczas działania lokalne powodują coraz częstsze zmiany świadomości społecznej i z jednej strony – zwiększa się gotowości ofiar przemocy do ujawniania takich spraw, a z drugiej – wiążą się z większym profesjonalizmem przedstawicieli służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy.

VI. Cele programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Krzeszów.

1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU – *przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności pomocy dla rodzin, w których ten problem występuje.*

Cel ogólny będzie realizowany przez cele szczegółowe:

- 1) Systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie;
- 2) Poprawa współpracy i skuteczności działań służb zobowiązanych do przeciwdziałania

przemocy w rodzinie;

3) Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie oraz oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie;

4) Podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie;

5) Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie;

2. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

Cel 1. Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Krzeszów.

Lp.	Zadanie	Działanie	Realizatorzy	Termin realizacji
1	Zbieranie i analiza informacji dotyczących występowania aktów przemocy	1. Sporządzenie statystyki określającej wielkość zjawiska przemocy w Gminie Krzeszów i jej aktualizacja.	- Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzeszowie, Posterunek Policji w Krzeszowie - Komisariat Policji w Rudniku nad Sanem - Szkoły z terenu Gminy Krzeszów - Zespół Interdyscyplinarny w Krzeszowie - Inne jednostki działające w sferze przeciwdziałania przemocy	2021-2025

Cel 2. Poprawa współpracy i skuteczności działań służb zobowiązanych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Lp.	Zadanie	Działanie	Realizatorzy	Termin realizacji
1	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania przemocy w rodzinie	1. Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mającym na celu zapobieganie zjawisku. 2. Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach. 3. Rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym. 4. Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie. 5. Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie. 6. Monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy.	- Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzeszowie - Zespół Interdyscyplinarny w Krzeszowie - Inne jednostki działające w sferze przeciwdziałania przemocy	2021-2025

		7. Prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań. 8. Wypracowanie jednolitych procedur postępowania w przypadku stwierdzenia lub podejrzenia przemocy w rodzinie dla wszystkich instytucji i organizacji zajmujących się tym problemem na terenie gminy.		
2	Stworzenie bazy danych dotyczących możliwości udzielenia pomocy w środowisku lokalnym	1. Zebranie informacji n/t instytucji świadczących pomoc ofiarom przemocy z terenu gminy, powiatu i województwa	- Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzeszowie - Zespół Interdyscyplinarny w Krzeszowie	2021-2025

Cel 3. Zapewnienie ochrony i możliwości udzielenia wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą.

Lp.	Zadanie	Działanie	Realizatorzy	Termin realizacji
1	Zapewnienie schronienia ofiarom przemocy	1. Nawiązanie współpracy z instytucjami zapewniającymi schronienie ofiarom przemocy z terenu województwa podkarpackiego	- Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzeszowie	2021-2025
2	Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego	1. Organizacja poradnictwa	- Ośrodek Pomocy	2021-2025

	ofiarom przemocy.	psychologicznego w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Rudniku i prawnego w ramach programu unijnego porady obywatelskie w Nisku. 2. Działalność interwencyjna prowadzona w ramach Punktu Informacji w sytuacji kryzysowej przy OPS w Krzeszowie Kierowanie ofiar przemocy do Ośrodka Interwencji dla ofiar przemocy w Nowej Sarzynie	Społecznej w Krzeszowie. -Posterunek Policji w Krzeszowie - Komisariat Policji w Rudniku nad Sanem - Szkoły z terenu Gminy Krzeszów - Zespół Interdyscyplinarny w Krzeszowie - Inne jednostki działające w sferze przeciwdziałania przemocy	
3	Łagodzenie następstw zjawiska przemocy domowej.	1. Organizacja grup wsparcia dla osób pokrzywdzonych przemocą domową. 2. Motywowanie sprawców przemocy do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy	- Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzeszowie	2021-2025
4	Zapewnienie dostępności działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	1. Realizacja szkoleń nastawionych na umiejętności wychowawcze rodziców	- Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzeszowie - Szkoły z terenu Gminy Krzeszów - Zespół Interdyscyplinarny w Krzeszowie	2021-2025

Cel 4. Podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości na zjawiska związane z przemocą w rodzinie.

Lp.	Zadanie	Działanie	Realizatorzy	Termin realizacji
	Edukacja społeczności lokalnej Gminy Krzeszów	1. Rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (broszur, ulotek, plakatów itp.) dotyczących zjawiska przemocy wśród lokalnej społeczności, Zorganizowanie szkoleń dla rodziców mających na celu podniesienie kompetencji wychowawczych, społecznych oraz przygotowujących rodziców do wychowania dzieci bez przemocy. 2. Zwiększenie skuteczności interwencji prawno-administracyjnych wobec przemocy w rodzinie poprzez zatrudnienie radcy prawnego 3. Poradnictwo rodzinne, przekazywanie informacji na temat różnych form pomocy,	- Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzeszowie, - Posterunek Policji w Krzeszowie - Komisariat Policji w Rudniku nad Sanem - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krzeszowie - Szkoły z terenu Gminy Krzeszów - Zespół Interdyscyplinarny w Krzeszowie - Urząd Gminy Krzeszów' Parafie z terenu Gminy Krzeszów	2021-2025

Cel 5. Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, poprawa skuteczności podejmowanych działań.

Lp.	Zadanie	Działanie	Realizatorzy	Termin realizacji
	Podwyższenie kwalifikacji kadry podmiotów lokalnych zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.	1. Szkolenia dla wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy i prowadzenia interwencji kryzysowej. 2. Organizowanie spotkań mających na celu wymianę doświadczeń między pracownikami różnych instytucji wchodzących w skład Zespołu Interdyscyplinarnego.	- Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzeszowie - Zespół Interdyscyplinarny w Krzeszów, - Przedstawiciele placówek oświatowych i służby zdrowia z terenu Gminy Krzeszów	2021-2025

VII. Zasoby Gminy Krzeszów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Zasoby instytucjonalne

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzeszowie
- Komisariat Policji w Krzeszowie, Posterunek Policji w Krzeszowie
- Placówki Oświatowe z terenu Gminy Krzeszów (2 szkoły podstawowe, 1 przedszkole i 1 oddział przedszkolny)
- Placówki ochrony zdrowia (2 niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej)

- Gminny Ośrodek Kultury
- Kuratorzy Sądowi
- Radni i Sołtysi

Mocne strony

- Dobrze przygotowana i stale doskonaląca swoje umiejętności kadra instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie

- Dotychczasowa działalność zespołu interdyscyplinarnego
- Gotowość do współpracy instytucji
- Znajomość środowiska
- Znajomość zagrożeń wynikających z patologii

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Krzeszów uwzględniająca problem przemocy w rodzinie

- Umiejętność wykorzystania istniejącego potencjału kadrowego w realizacji zadań z zakresu problematyki przemocy

- Mobilność i elastyczność działania kadr jednostek gminnych
- Istniejące zaplecze instytucjonalne
- Istnienie Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Rudniku n/Sanem

- Możliwość skorzystania z bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, prawnego w ramach porad obywatelskich oraz psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Rudniku.

Słabe strony

- Ograniczenia lokalowe OPS Krzeszów.
- Brak mieszkań chronionych, socjalnych na terenie gminy Krzeszów oraz miejsc hostelowych dla ofiar przemocy domowej.

- Ograniczona dostępność dla sprawców przemocy do terapii grupowej w ramach programu korekcyjno – edukacyjnego.

- Istniejące stereotypy wśród części społeczeństwa odnośnie przemocy w rodzinie, które utrudniają skuteczne wsparcie dla osób potrzebujących.

- Niechęć członków rodzin przed wyjściem z problemem przemocy na zewnątrz.

Zagrożenia:

- Słaba kondycja ekonomiczna rodzin.
- Problemy alkoholowe członków rodzin.

- Poczucie bezradności i bierności rodzin w rozwiązywaniu problemów.
- Ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy, niechęć do współpracy.
- Negatywne wzorce zachowań społecznych.
- Poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc.
- Brak zaplecza zabezpieczającego egzekucję egzmisji sprawców przemocy.

Szanse:

- Zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową.
- Stale doskonaląca swoje umiejętności kadra instytucji działająca na rzecz rodziny.
- Wzrost świadomości zarówno wśród kadr instytucji jak i społeczności lokalnej w kwestii działań nakierowanych na przeciwdziałanie przemocy domowej.
- Akcje informacyjno - edukacyjne mające na celu zmianę świadomości społeczeństwa w zakresie problemu przeciwdziałania przemocy.
- Wdrażanie w życie programów profilaktycznych, których adresatami są dzieci i młodzież mająca na celu zmianę świadomości na temat zjawiska przemocy.
- Możliwość pozyskania środków z Unii Europejskiej.

VII. Adresaci programu

1. Osoby dotknięte przemocą domową, w szczególności dzieci i młodzież, współmałżonkowie lub partnerzy życiowi, osoby starsze i niepełnosprawne,
2. Osoby stosujące przemoc,
3. Świadkowie przemocy domowej,
4. Osoby i instytucje podejmujące działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc domową, w szczególności członkowie ZI,
5. Przedstawiciele władz lokalnych (radni, sołtysi),
6. Społeczność lokalna.

IX. Realizatorzy programu

- 1) Władze samorządowe.
- 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- 3) Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzeszowie.
- 4) Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 5) Komisariat Policji w Rudniku, Posterunek Policji w Krzeszowie.

- 6) Szkoły funkcjonujące na terenie Gminy Krzeszów.
- 7) Przedszkola funkcjonujące na terenie Gminy Krzeszów.
- 8) Gminny Ośrodek Kultury w Krzeszowie
- 9) Prokuratura i Sądy wraz ze służbami Kuratorskimi.
- 10) Osoby fizyczne, społeczności lokalne poszczególnych sołectw i inne instytucje i organizacje realizujące program, mające na celu przeciwdziałanie niwelowanie skutków przemocy w rodzinie.
- 11) Podmioty działające w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 12) Parafie z terenu Gminy Krzeszów
- 13) Przychodnie Zdrowia

X. Przewidywane efekty

- Dostarczenie społeczeństwu wiedzy o zjawisku przemocy domowej poprzez kolportaż ulotek tematycznych, plakatów.
- Pogłębienie wiedzy na temat przemocy przez społeczność lokalną i zmiana jej postaw wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
- Zwiększenie wiedzy instytucji zajmujących się przemocą w rodzinie na temat zjawiska przemocy - diagnoza rzeczywistego rozmiaru zjawiska przemocy na terenie Gminy Krzeszów.
- Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego integrującego system współpracy, komunikacji i przepływu informacji między instytucjami i organizacjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
- Stworzenie zintegrowanego modelu pomocy i ochrony dzieci dotkniętych przemocą i ich rodzin w tym powołanie i praca Zespołu Interdyscyplinarnego.
- Zwiększenie liczby osób pokrzywdzonych w wyniku przemocy, korzystających z bezpłatnej pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej na skutek podjętej pracy socjalnej.
- Zwiększenie liczby sprawców przemocy korzystających z terapii.
- Funkcjonowanie systemu wsparcia dla osób zaangażowanych w działania związane z przeciwdziałaniem przemocy (spotkania osób pomagających, oraz ich szkolenie)
- Zmniejszenie zjawiska występowania przemocy domowej poprzez oddziaływanie na sprawcę przemocy
- Podniesienie kwalifikacji osób pomagających rodzinom uwikłanych w przemoc.
- Zmniejszenie poczucia bezradności ofiar przemocy.

XI. Monitorowanie realizacji programu

1. Monitorowanie Programu będzie prowadzone przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzeszowie, na podstawie zebranych informacji, przekazanych przez jednostki uczestniczące w jego realizacji.
2. Sprawozdawczość będzie dotyczyć realizacji wszystkich celów ujętych w programie, mierzona systematycznie w okresach rocznych. Roczne sprawozdania z realizacji programu będą przedstawiane Wójtowi Gminy Krzeszów.
3. Bieżący monitoring umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz wdrażanie działań korygujących.

Program ma charakter otwarty i będzie systematycznie aktualizowany w miarę pojawiających się potrzeb oraz posiadanych możliwości.

Po zakończeniu realizacji programu jego efekty zostaną podsumowane i zawarte w raporcie z monitoringu.

XII. Finansowanie programu

- Źródłem finansowania Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Krzeszów na lata 2021-2025 są przede wszystkim środki własne Gminy: będące w budżecie Ośrodka Pomocy Społecznej,
- Przedsięwzięcia związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie mogą uzyskać również dofinansowanie ze środków własnych Gminy przeznaczonych na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Środki pozabudżetowe, pozyskiwane z innych źródeł

Przewodniczący Rady Gminy

Zbigniew Bąk